

MONUMENTUL EROILOR SANITARI

Susana Daniela LEFTER

„În chestiunile cele mari, în acele de ordin militar care stăpânesc viitorul unui neam de care sunt legate interesele lui supreme de onoare și de naționalitate, nu pot fi prețuri de tocmeală, nu pot fi motive de oportunitate ca să te hotărăscă a le compromite, coborându-te de pe tărâmul înalt și sigur al principiilor. Oricare ar fi vicisitudinile zilelor și anilor, oricare ar fi durata lor, vine ora răsplătei“¹

Despre eroii și martirii neamului românesc, căzuți în crâncenele lupte sub drapel, de-a lungul veacurilor , pentru apărarea ființei naționale, a patriei și a limbii strămoșești, s-a scris proză, poezie, dramaturgie, eseuri, dar niciodată nu s-a consemnat suficient, obiectiv și realist despre actele de eroism, glorie și vitejie ale poporului român. Aceste „izvoare vii“ uneori nu au fost publicate deloc, uneori au fost aduse la cunoștința lumii civilizate eronat, ciuntite, falsificate și cu rea-credință, mai ales de vrăjmasii și râvnitorii la pământul și țara noastră, care din păcate , uneori ei ne-au scris istoria și aveau tot interesul să ascundă cât mai mult adevărul privind originea și continuitatea daco-romană și apoi română în spațiul binecuvântat de Dumnezeu, dar și stâlp de apărare al creștinătății între Nistru, Tisa, Dunăre și Marea Neagră.² Reîntregirea statală a teritoriului românesc la finele anului 1918 se circumscrie unor mutații calitativ superioare produse

¹ **Ion I. C Brătianu**- inginer, om politic, președinte al Partidului Național Liberal, prim-ministru al României, a fost membru al Academiei Române din 1923

² Vasile T. Suciu, *Lumina din adâncuri*, Ed. Tipomur, Târgu Mureș, 1996, p. 7

în raporturile internaționale de pe continentul European în primele decenii ale secolului al XX-lea, în condițiile afirmării cu putere a principiului autodeterminării, a voinței de libertate și unitate politică tot mai hotărât exprimate de mișcările de eliberare națională. Un popor trăiește prin istoria lui.³ Eroismul nu este o frenezie momentană, involuntară sau trecătoare, un simplu acces de încordare nervoasă, este o virtute câștigată definitiv. E nevoie în eroism în primul loc de un ideal, de o țintă luminoasă și tangibilă. Eroismul și gloria sunt cauză și efect, dar gloria ușoară, gloria ieftină, poate fi și o simplă coajă fără miez dacă nu se înfrățește cu spiritul de jertfă personală pentru o acțiune altruistă, nobile. Nu moartea, nu suferința trecătoare înfricoșează pe erou, nu piedicele vremelnice, nu baricadele răutăților mărunte, nu gândul pentru a se salva, când dincolo stă marea lumină a nemuririi, singurul preț al răscumpărării durerilor pe care orice erou adevărat vrea să le îndure. Jertfele date de români în atâtea și atâtea înfruntări sunt cinstitute și invocate în multiple forme și modalități, printre care și Monumentul Eroilor Sanitari.

. La data de 21 august 1862, printr-un înalt decret domnesc, au fost înființate Corpul ofițerilor sanitari ai armatei și Direcția Generală a Serviciului Sanitar Român. S-a constituit astfel organismul specializat pentru asigurarea păstrării sănătății efectivelor armatei române. Încă de la începuturile ei, medicina militară a beneficiat de profesionalismul și calitățile generalului de divizie medic Carol Davila⁴, care la acea vreme

³ Dumitru Preda, Vasile Alexandrescu, Costică Prodan, *În apărarea României Mari-campania armatei române din 1918-1919*, Ed. Enciclopedică, 1994, București, p. 11

⁴ Carol Davila, (1828-24.08.1884) a fost medic și farmacist român de origine italiană, nscut în Parma, cu studii în Germania și Franța. A urmat Facultatea de Medicină din Paris, pe care o absolvă în februarie 1853. Sosește în România la 13 martie 1853, la nici 25 de ani, după ce și-a dat doctoratul la Paris și după ce a ajutat la stingerea epidemiei de holeră din 1849, în Champignew și Chere. A contribuit fundamental la organizarea învățământului medical din România. A fost profesor de chimie la Universitatea din București. În 1860 a fost ridicat la rangul de general. A organizat serviciul românesc de ambulanțe.

era inspector general al serviciului sanitar al armatei, director al Școlii de Medicină (întemeietorul învățământului medico-militar și medical superior din țara noastră), inspector al administrației centrale sanitare și efor al spitalelor. Elaborarea „Instrucțiunilor pentru funcționarea ambulanțelor” și a „Deciziei relative la serviciul ambulanțelor în armată”, precum și promulgarea, prin Înaltul Decret nr. 1125/15.04.1882, a „Legii pentru organizarea Serviciului Sanitar al Armatei” a creat cadrul normativ de funcționare a serviciului sanitar militar, condus de o direcție specializată existentă în cadrul Ministerului de Război.

Amplasat în P-ța Victor Babeș (sector 5), la intrarea în stația de metrou unde se formează colțul dintre Splaiul Independenței și Bulevardul Eroilor Sanitari, înălțat pe soclul puternic întocmai ca pe un promontoriu, se află monumentul închinat în memoria medicilor, sanitarilor, surorilor voluntare care au salvat vieți pe fronturile Primului Război Mondial. Monumentul a fost ridicat prin grija unui comitet de inițiativă. Creație a sculptorului italian Raffaello Romanelli⁵ monumentul a fost inaugurat în anul 1932. Romanelli mai are și alte lucrări cunoscute în oraș, cum ar fi statuia lui Barbu Catargiu, amplasată cândva la poalele Dealului Mitropoliei și dispărută din peisajul bucureștean pe la sfârșitul anilor '80. Soclul din marmură, format din trepte înalte suprapuse, prezintă la al treilea nivel un braț de altoreliefuri cu scene din activitatea sanitarilor, pe câmpul de luptă sau în sălile spitalelor de campanie. Pe latura principală, este personajul feminin central, o femeie în

⁵ Rafaelo Romanelli s-a născut în anul 1856 în orașul Florența, fiind fiul celebrului sculptor italian Pasquale Romanelli. A urmat cursurile Academiei de Arte Frumoase din Florența, completându-și educația în atelierul tatălui său. A obținut succese la concursurile internaționale, încă de foarte tânăr, în special în America, Argentina, Rusia, Franța, Germania, Cuba, Venezuela, România. În Italia, el a executat multe monumente în marmură, de mari dimensiuni, reprezentând mari personalități: Regele Carlo Alberto, Giuseppe Garibaldi, Benvenuto Cellini. Într-o carieră de 50 de ani, Raffaello Romanelli a realizat peste 300 de opere importante, dintre care peste 40 se află în România. Între anii 1902-1913, el a efectuat mai multe sculpturi în România și patru portrete ale Familiei Regale. A încetat din viață în anul 1928, în orașul Florența

uniformă de soră de caritate, ar putea fi însăși Regina Maria. De pe aceasta a treia treaptă a postamentului pornesc 4 coloane care susțin un platou din aceeași marmură alb-gălbuie, platou purtător al unui grup statuar, de bronz, cu 3 personaje: un erou căzut, gol, copleșit de suferință, un personaj feminin simbolic, purtând o sabie și o cunună, și un ostaș sanitar care așteaptă să primească pe frunte însemnul gloriei cucerite în luptă. Piedestalul monumentului, înalt de 7 m, compus din mai multe elemente arhitectonice (contraforti, profiluri), este realizat din beton armat. Un altorelief din bronz, de forma unui braț lat ce înconjoară partea superioară a soclului, redă scene din activitatea corpului sanitar român în timpul Primului Război Mondial: brancardieri pe câmpul de luptă adunând raniți; un sanitar care dă unui soldat rănit să bea apă; o soră de caritate pansând un rănit; un spital de campanie; un grup de chirurghi militari operând în apropierea liniei întâi. Pe fațada principală a pedestalului, pe o placă din travertin, este inscripționat cu litere în relief: "**Eroilor sanitari - 1916 -1920**". Monumentul este înscris la poziția nr. 2284, cu codul B-III-m-B-19955, în Lista monumentelor istorice⁶, actualizată prin Ordinul ministrului Culturii și Cultelor, nr.2314/8 iulie 2004. Construirea primului tronson al metroului din București a necesitat demontarea monumentului, acesta fiind refăcut în anul 1981, pe același loc și în forma sa inițială.

Pentru autor⁷ această operă este o dovadă, este expresia cea mai vie a sufletului lui nobil pentru **Eroii**, care au murit luptând pentru patrie, reprezentând un simbol de adâncă recunoștință.

BIBLIOGRAFIE

⁶ Monitorul Oficial al României Partea I anul 172 (XVI)-nr. 646 bis *Legi, Decrete, Hotărâri și alte acte*, Vineri 16 iulie 2004, Volumul I, p. 618

⁷ Georgeta Podoleanu, *Sculptorul Raffaello Romanelli și orașul Iași*, în IN, 1995, 1, p. 97-101

1. Preda Dumitru, Vasile Alexandrescu, Costică Prodan, *În apărarea României Mari, Campania armatei române din 1918-1919*, Editura Enciclopedică, București, 1994
2. *România Eroică*, Anul XII-Nr. 5-7 mai-iulie 1931
3. Suciu T. Vasile, *Lumina din adâncuri*, Editura Tipomur, Târgu-Mureș, 1996
4. Dr. Tuca Florian, *Altarele Eroilor Neamului*, Editura Europa Nova, București, 1994
- 5.. Idem, *Monumente ale anilor de luptă și jertfă*, Editura Militară, București, 1983